

[Jens Møller.]

få lærere også fra andre trossamfund end folkekirken til at undervise børnene, dersom man ønsker det på stedet.

Desuden vil vi selvfølgelig arbejde med på alle andre partiers forslag, efterhånden som de kommer. Vi vil arbejde med på dem og prøve at gøre vores indflydelse gældende i retning af at gøre dem socialt forsvarlige, gøre dem rationelle, så de ikke bliver dyrere end højst nødvendigt at administrere, og i det hele taget arbejde videre på den måde. Jeg kan nævne en enkelt ting: el-afgiften, der jo står i forliget, men som endnu ikke er færdigbehandlet, vil vi arbejde på at få så lille som muligt og få erstattet af andre afgifter, som der er åbnet mulighed for i forliget, hvis man kan opnå enighed om det. De fleste af disse ting er ikke noget, der vil koste store penge, men de steder, hvor det vil, vil vi naturligvis komme med forslag til besparelser eller til andre indtægter, som kan kompensere det, som det måtte koste.

Vi vil i den kommende samling love regeringen og de andre partier et godt og positivt samarbejde; vi håber, at mange andre vil gøre det samme, at man ligesom vil måske skrue tonen lidt ned i sin kritik, prøve på at være saglig og ikke forlange det umulige selv af en regering, man måske ikke så godt kan lide. Vi vil i hvert fald være med til et positivt samarbejde til gavn for vort land og vort folk.

Knud Jespersen (DKP):

Ja, jeg vil jo ikke starte med at misforstå hr. Jens Møllers bemærkninger om et positivt samarbejde til gavn for land og folk. Jeg forstår, det har ikke noget med vores nuværende indsamling af midler at gøre for at føre bevægelsen videre, der bl. a. skulle organisere lønmodtagere, sådan at de vidste noget om, hvilke rettigheder de havde, og appellere til de uddannelsessøgende om at stå fast på deres demokratiske rettigheder, fordi det jo er sådanne ting, der er truet.

Jeg skal prøve at sammenfatte nogle af vore betragtninger inden for den periode, vi er blevet enige om, nemlig de 15 minutter. Jeg synes, det står helt fast, at det ikke længere kan skjules, ej heller i denne sal, at hele kapitalismens system befinder sig i en omfattende og dybtgående krise. I alle de rige lande oplever vi stor arbejdsløshed, stigende

afsætningsvanskeligheder på hjemmemarkedet, medens flertallet på samme tid end ikke kan dække deres nøgne behov.

Det skal da også siges til statsministerens ros, at statsministeren ikke gjorde forsøg på at skjule, at der var en ganske alvorlig krise. Men når statsministeren siger, at hovedårsagen hertil er den energisituation, vi oplevede i begyndelsen af dette år, må jeg understrege, at det har intet med virkeligheden at gøre. Naturligvis havde den betydning, men det, vi står over for, er et resultat af en række kræfter, nemlig hovedmodsatningerne i selve kapitalismen, hvor man bygger på forskelsbehandling af menneskene, bygger på, at de få skal eje næsten alt og mange skal eje næsten ikke noget, men samtidig skal sørge for at holde konkurrenceevnen og produktionen højest muligt.

Den herskende klasse i alle de rige lande bestemmer, og det er dens profitter og bestemmelsesret, der skal ophæves. En politik, der ikke sigter derefter, har næppe muligheder for at gavne de mennesker, der skal leve af deres arbejde. Også af den grund er det en skændsel at søge såkaldte løsninger på kapitalismens krise gennem nye begrænsninger af befolkningens forbrug. Kapitalismen vil ad den vej kunne sende regningen til dem, der arbejder, forlænge sin eksistens, men ikke mildne luften for de mange, hvad den heller aldrig har påstået.

Forværringerne i det kapitalistiske Danmark har mange årsager, nogle skal nævnes nu. Det, at vi blev medlem af fællesmarkedet, har skabt uhyre vanskeligheder, det har gjort stillingen i Danmark endnu mere ulykkelig, fordi vi er blevet en magnet for alle krisefænomener, der optræder i denne kapitalistiske blok. Så kan man naturligvis sige, som det er sagt af forskellige ordførere, at det ville være gået meget værre, hvis vi var blevet uden for fællesmarkedet, og vi vil da gerne have en slags bevis herfor. Hvori bestod de forværringer? Er det værre for Schweiz, for Sverige, for Finland, for Norge? Nej, det er det ingenlunde, det er absolut ikke værre. Har stigningstakten i renteudgifter været lavere eller højere i disse lande? Den har været lavere. Har inflationen været mere voldsom i disse lande? Den har været lavere. Har forureningen, landbrugsproblemerne været af en karak-